

«Ally Science» – in project digital participativ davart allergias da pollens en Svizra

■ Var dus milliuns umans en Svizra pateschan durant la stagiun da la derasaziun dals pollens da maldispostadads corporalas. Quai pon tranter auter esser egls che ardan, in nas che dagutta, la pel che morda, mal la gula e difficultads da respirar. Anc uss n'è betg enconuschent en tge regiuns (chantuns, citad, champagna) ch'ils sintoms sa mussan spezialmain savens u spezialmain ferm e tge facturs (sort da pollens, particlas finas, aura, etc.) ch'influzeschan els. La staziun d'allergias da la clinica dermatologica da l'Ospital universitar Turitg vulan ir a fund a questas dumondas en in studi scientific en tut las regiuns da la Svizra.

Il 2018 han la scola auta spezialisada Berna e l'Ospital universitar Turitg (USZ) lantschà l'app per smartphones gratuita «Ally Science».

Quai en il rom dal pli grond studi scientific davart allergias da pollens en Svizra d'enfin qua. Cun l'app intuitiva disponibla en tut las quatter linguas nazionalas ed en englais documenteschans ils utilisaders lur maldispostadads. Plinavant survegnan els prognosas da pollens ed in maletg exclusiv davart il svilup actual dals sintoms d'allergias en las differentas regiuns. Cun sa participar al studi contribueschan els a la meglieraziun da sistems da preavertiment e da terapias per allergichers da pollens. Las datas rimnadas cun l'app vegnan memorisadas sin contos persunals da la plattafurma MIDATA che la SPF/ETH Turitg e la scola auta spezialisada Berna han sviluppà. L'utilisader po uschia decider sez a tgi ch'el vul dar access a sias datas anonimadas per intents da perscrutaziun.

Tge è «Ally Science»?

Plivalur per allergichers da pollens

L'element central dal studi è l'app «Ally Science». Ins la po telechargiar en ina versiuon rumantscha, tudestga, taliana, franzosa u englaisa. L'app pussibilescha a tut ils allergichers da pollens interessads en Svizra da sa participar al studi. Per quest intent vegnan las datas anonimadas. Cun mintga nova utilisadra e mintga nov utilisader vegn pli signifiganta la rimnada scientifica e pli gronda la plivalur per ils allergichers da pollens che resulta dad ella. «La finamira è da megliar il sistem da preavertiment da pollens, cussegliaziuns e terapias a maun da las enconuschentschas gudagnadas cun il studi», di prof. Peter Schmid-Grendelmeier, manader da la staziun d'allergias da l'Ospital universitar Turitg.

L'app è vegnida concepida a la scola auta spezialisada Berna en collavuraziun cun il partenari ELCA Informatik AG. «A nus è stà a cor che l'app saja graficain attractiva ed intuitiva e ch'ella porchia ina vaira plivalur per ils utilisaders», di prof. Serge Bignens, manader da l'Institut per informatica medicinala. «Per nudar ils sintoms en il

Staziun da mesiraziun dal project «Ally Science», installada a Bienna.

FOTO: ALLYSCIENCE.CH

diari d'allergias personal na dovr'ins gnanc 20 secundas.» Sin ina charta speziala ves'ins plinavant las prognosas da la derasaziun dals pollens da MeteoSvizra. Cunquai ch'ils utilisaders scrivon in diari en l'app, ves'ins en temp real ch'ils sintoms d'allergias sa sviluppan en las differentas regiuns. Ultra da quai pon ins dumandar giu il svilup da las ultimas 24 uras e dals ultims dis.

Finamira da la perscrutaziun cun «Ally Science»

L'app «Ally Science» duai crear ina plattafurma per studis davart il tema allergias da pollens en Svizra. Davart las finamiras da quella s'exprima Peter Schmid-Grendelmeier, da la partiziun da perscrutaziun da l'Ospital universitar Turitg, sco suonda:

En in'emprima fasa dal project vulan nus responder a pliras dumondas impurtantas en connex cun quest tema. L'emprim duai vegnir erui quants umans che pateschan en Svizra da sintoms allergics, tge sintoms ch'èn ils pli frequents, tge sintoms che vegnan gia terapads e tge allergias ch'ils utilisaders da l'app han gia laschè sclerir d'in medi. In'ulteriura dumonda interessanta en quest connex è co ch'ils allergichers èn repartids en Svizra respectiv en tge regiuns (chantuns, citad, champagna) che las maldispostadads sa mussan spezialmain ferm.

Plinavant vegnin nus ad examinar tge relaziuns che sa mussan tranter las datas da la derasaziun sco tala dals pollens e da las substanzas nuschaivlas en l'aria ed ils sintoms rapportads il mument respectiv. Per far quai dovri datas da pollens e da substanzas nuschaivlas en l'aria en temp real. Noss partenari MeteoSvizra vegn a pudair metter a disposiziun las datas en temp real en pauc temp.

Nus sperain che cunzunt ils allergichers da pollens vegnan a profitar da quests novs sistems da preavertiment da pollens e substanzas nuschaivlas. Nus avain però era gia planisà studis per umans cun allergias da l'interiur, tranter auter principalmain l'allergia dal chariel

da pulvra fitg derasada sco era las allergias da pail e dal bulieu da miffa in pau pli raras. Plinavant vulain nus examinar, sche umans cun talas allergias profitassan d'ina meglra qualitat da l'aria en il local tras sistems da nettegiar l'aria.

Controlla davart las atgnas datas da sanadad

Las datas registradas cun l'app vegnan codadas e memorisadas sin la plattafurma IT da MIDATA. La plattafurma vegn gestiuada da la societad d'utilitad publica MIDATA. Ils professers da la SPF/ETH Ernst Hafen e Donald Kossmann han confundà MIDATA. MIDATA permetta a burgaisas e burgais da deponer las datas davart lur sanadad a moda segira, da salvar la controlla davart lur diever e da cundivider ellas – en furma anonimada – tenor agen interess e basegn per intents da perscrutaziun. Il retgav fatg cun metter a disposiziun datas vegn reinvesti en ils servetschs purschids sin la plattafurma MIDATA ed en ulteriurs projects da perscrutaziun. El na vegn pia betg dabun ad ina singula firma, mabain a l'entira societada.

«Ally Science» en il context pli vast

Citizen Science

Citizen Science sa numna la participaziun da laics a la rimnada da novas enconuschentschas scientificas. Cun quai surpassan ins ils cunfins tranter la perscrutaziun academic-universitara e quella extrauniversitara. Citizen Science è in grond potenzial da creativitat per la perscrutaziun e promova l'acceptanza e la capacitat da las burgaisas e dals burgais da valitar projects da perscrutaziun.

Grazia al svilup tecnic rimnan laics adina dapli datas relevantas per la perscrutaziun ordaifer labors da perscrutaziun, ed adina dapli datas en accessiblas a la publicitad. Uschia perdan instituts da perscrutaziun academics lur monopols da la rimnada da datas, da l'access a datas e da l'interpretaziun da datas ch'els avevan fin qua. La digitalisaziun ha per exempel per consequenza che las pazientas ed ils pazients pon sa participar en la rait sco experts da lur malsognas. Quai permetta ad els d'entrar en in dialog cun scienziads e da prender influenza sin la perscrutaziun.

En «Ally Science» sa furma ina community d'allergicras e d'allergichers da pollens che contribueschan activamain a la perscrutaziun d'allergias nudond lur sintoms d'allergias. Las datas anonimadas evaluadas e connectadas cun datas da l'ambient e geodatas creeschan in stgazi da datas che pussibilescha da perscrutar e che stat il medem mument a disposiziun a la community sco evaluaziun en temp real. Cun la community dad «Ally Science» vegn creada ina

basa per ulteriurs projects che permettan ina rolla anc pli activa dals participants: l'app dad «Ally Science» è concepida uschia ch'ella permetta numerusas dumondas en connex cun l'allergia da pollens. Per la segunda fasa il 2019 integreschan ils perscrutaders ulteriuras dumondas, uss èn era giavischads inputs da la community «Ally Science». Utilisaders interessads èn supplitgads d'entrar en contact cun il team da project.

Plattafurma da datas

La plattafurma da datas MIDATA permetta a las burgaisas ed als burgais da rimnar las datas davart lur sanadad a moda segira e gratuita sin in conto persunal e da decider libramain davart lur diever per projects da perscrutaziun. Sco uschenunads «Citizen Scientists» pon els uschia giugar ina rolla activa en la perscrutaziun medicinala.

MIDATA agescha sco fiduziaria da las datas da ses commembers respectiv da las burgaisas e dals burgais participants. Ella è in'istituiziun cooperativa d'utilitad publica che funcziuna senza motivaziun finanziaria – sco per exempel servetschs da donaziun da sang. Possessurs d'in conto na vegnan betg indemnissads per lur «donaziun da datas» conscienta e voluntara. Las entradas che resultan da l'integraziun da datas en in studi scientific vegnan reinvestidas en ils servetschs offrids sin la plattafurma ed en differentes pitschens projects da perscrutaziun.

Startups, interpresas da servetschs IT e gruppas da perscrutaziun pon porcher apps mobilas sin la plattafurma, per exempel apps da sanadad u apps per il tractament e la controlla da pazients cun malsognas cronicas.

Actualmain fan plirs projects da sanadad diever da MIDATA. En in project a l'Ospital universitar Turitg èn per exempel involvids pazientas e pazients ch'han sclerosa multipla. Els examineschan l'effect da tractaments cun agid d'apps da tablets che testeschan lur capacitads cognitivas e motoricas. Per il mument lavur'ins vi d'in project da la SPF/ETH Turitg che s'occupa da dumondas davart differentas metodos da trenament e lur influenza sin la furmaziun dals muscels. I vegnan realisads adina dapli projects che sa drizzan ad ina vasta part da la populaziun e che porchan ina plivalur per bliers – uschia er il project «Ally Science».

Allergia da pollens

Pertege datti adina dapli allergichers?

L'allergia da pollens è l'allergia pli derasada en Svizra. Var 2 milliuns persunas pateschan mintg'onni dals sintoms («strucca da fain») ed i daventan adina

daplirs. Ma betg mo il dumber d'allergichers crescha. En tut las gruppas d'allergias datti adina dapli pertutgads.

In dals pli impurtants motivs pertege ch'è dat adina dapli allergichers è noss stil da viver. Tras il viver fitg igienic ha il sistem d'immunitad pauc da far e tras quai daventan nus pli svelti allergics sin substanzas betg privlus.

Tests han mussà che uffants, che creschan si sin in bain puril, han pli paucas allergias. Sin il bain puril datti ina massa substanzas ch'activeschan il sistem d'immunitad.

Er nossa moda da mangiar è la culpa per allergias. Tut il mangiar pli exotic sa er provocar in'allergia. Experts spetgan durant ils proxims onns in augment d'allergichers sin insects e larvas ch'ins po uss cumprare en las butias.

Er la midada da clima è in motiv per dapli allergichers, oravant tut per allergias da pollen. Tras la midada da clima datti dapli novas plantas e tras l'impetaziun da l'aria daventan er ils pollens pli aggressivs e cun quai datti lura dapli allergichers.

Tge pon ins far encunter la strucca da fain?

Ils egls che mordan, il nas che va e fors schizunt problems da trair flad – per persunas cun allergia da pollens po il temp da fluriziuon esser fitg malempenaivel.

I dat differentes cussegls ch'ins po guardar sch'ins è pertutgà d'ina allergia da pollens. Sch'ins va ordavert, cunzunt cur ch'igl è bell'aura e sufla, lura sgolan ils pollens en l'aria. Savens sa ferman els er en ils chavels e vid la vestgadira.

Perquai: far la duscha e lavar ils chavels la saira enstagli la damaun marvegli; betg laschar la vestgadira purtada en la chombra da durmir, mabain trair or ella en il bogn; betg pender si la vestgadira giadora per laschar sientar; betg dar aria memia ditg a l'abitaziun; far sport ordavert gist suenter ch'igl ha pluvì e betg cura ch'i dat sulegl u sufla.

Ils tips numnads èn pli probabel enconuschents als bliers. Ma ins po er anc ir in u l'auter pass vinavant:

Ins po installar in filter da pollens en l'auto. Quel ston ins dentant mantegnair bain per ch'el fetschia l'effect giavischà.

Egliers da sulegl ch'èn er anc serrads da la vart pon proteger ils egls dals pollens. Sch'ins porta pli gugent lentas, lura da quellas dal di, perquai ch'ils pollens po era tatgar vidlonder.

Ins po evitar nutriment che cuntegna blier istamin; quel po numnadain rinforzar ils sintoms. Vin cotschen, tomatas, chaschiel madir e charn fimentada cuntegnan blier istamin.

Tge ch'ins po prender cunter murtid u inflammaziun è ieli da pulateg nair. Plinavant pon ins mangiar maila, agl u tschugulas che cuntegnan querezin. Quel fa ch'il corp na producescha betg tant istamin.

Sch'ins vul cumbatter l'allergia sezza datti la pussaivladad da «desensibilisar» il corp. Tar quella terapia vegn sprizzà il allergens – pia quai ch'ins è allergic encunter – per ch'il sistem d'immun s'endisà. «Desensibilisar» pon ins er cun allergens en furma da tabletas u daguts. Quella terapia cussa circa trais onns e sche tut gartegia, po l'allergia vegnir blier pli flaipla u schizunt svanir dal tut. (Infurmaziuns en quest chapitel: tenor contribuziuns da RTR).

La presentaziun:
Dossier «Allergia da pollens».

Dapli infurmaziuns:
chatta.ch/?hiid=2858
www.chattà.ch

ALLY SCIENCE

Home Studi USZ Novitads Partners Contact

Allergia da pollens: en tge regiuns pateschan las persunas pertutgadas spezialmain fitg?

Daventa commember da la community dad «Ally Science» e sustegna cun tias datas anonimadas il pli grond studi davart allergias da pollens en Svizra. El vegn realisà da l'Ospital universitar Turitg. Ensemen cun persunas pertutgadas d'allergias da tut las regiuns da la Svizra al rendas ti pussaivel.

Download on the App Store | Get it on Google Play

www.allyscience.ch – l'app è er disponibla en lingua rumantscha.